

GESCHILLEN
COMMISSIES
BIJZONDER
ONDERWIJS

Jaarverslag 2018

Landelijke Klachtencommissies
Geschillencommissies Bijzonder Onderwijs

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	p. 2
1. Voorwoord	p. 3
2. Secretariaat van GCBO in 2018	p. 4
3. Samenstelling van de commissies	p. 5
4. Opvallende ontwikkelingen 2018	p. 9
5. Behandelde klachten in 2018 in getallen	p. 12

1. Voorwoord

In het verslagjaar 2018 zijn bij de landelijke klachtencommissies voor het algemeen bijzonder, christelijk, katholiek, gereformeerd en reformatorisch onderwijs in totaal **435** klachten aangemeld, waarvan **250** klachten door de commissies in behandeling zijn genomen. In **99** klachten is een advies uitgebracht en **7** klachten zijn alsnog op zitting geschikt. In dit verslagjaar zijn **709** schoolbesturen, waaronder **3.715** scholen met in totaal **1.199.577** leerlingen bij de klachtencommissies van GCBO aangesloten.

In december 2018 heeft de voorzitter van de landelijke klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs, mr. Kees Sjenitzer, na 10 jaar afscheid genomen van de Commissie. Een waardig opvolger is gevonden in mr. Chila van der Bas. Zij heeft ruime ervaring met het voorzitten van zittingen en heeft zoals zij zelf zegt “een groot hart voor het onderwijs”. Zij heeft in de functie als vicevoorzitter van het College voor de Rechten van de Mens veel klachten behandeld op het gebied van het onderwijs. Tevens is Chila van der Bas 10 jaar lang lid en vervolgens voorzitter geweest van het bestuur van een algemeen bijzondere basisschool voor Freinetonderwijs in Utrecht. In haar huidige functie als rechter bij de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming fungeert zij als voorzitter op zittingen. Daarnaast werkt zij als toezichthouder in de zorg en is zij lid van het Comité ter preventie van foltering van de Raad van Europa.

In november 2019 heeft GCBO wederom een geslaagd mini-symposium georganiseerd in het kader van 20 jaar klachtrecht. Ik verwijs u graag naar het verslag van dit symposium op bladzijde 9 van dit verslag.

In lijn met de ontwikkelingen in eerdere jaren is bij ingediende klachten steeds vaker sprake van meervoudige complexe problematiek.

In het jaarverslag vindt u de klachten onderverdeeld naar aandachtsgebied, waar bij elk aandachtsgebied een aantal opvallende uitspraken van de Commissies uit 2018 wordt aangehaald. De overige uitspraken zijn digitaal te vinden op de website www.GCBO.nl

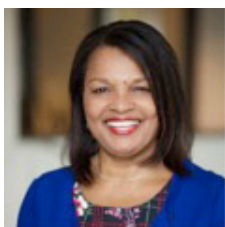
Den Haag, mei 2019

Mr. Simon Steen, voorzitter bestuur stichting GCBO

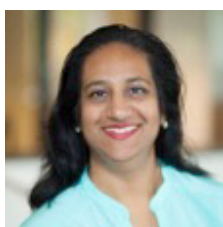
2. Secretariaat GCBO in 2018

Het eerste telefonisch contact met GCBO verloopt via het secretariaat, dat tevens fungeert als informatie-desk. De medewerkers beantwoorden vragen over de klachtprocedure en geven informatie zowel aan potentiële klagers als aan scholen. Indien nodig verwijzen zij door naar andere organisaties, zoals de helpdesk van Ouders en Onderwijs, waar ouders informatie krijgen over onderwijs en de school van hun kind.

Medewerkers secretariaat

Joyce Koornaar

Andjena Khedoe

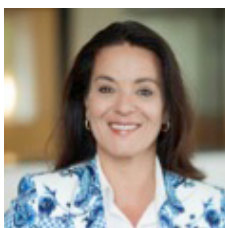
Anita Kuiper

Werkwijze van het secretariaat

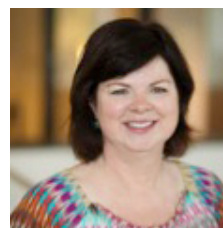
Het secretariaat van GCBO streeft ernaar dat klachten op school/bestuursniveau afgehandeld kunnen worden. De secretarissen proberen in eerste instantie de klachten zoveel mogelijk via bemiddeling op te lossen. Wanneer bijvoorbeeld blijkt dat de klacht nog niet op bestuursniveau is behandeld, kan de (externe) vertrouwenspersoon van het bevoegd gezag worden ingeschakeld. Voor afhandeling op school/bestuursniveau wordt ook ruimte gegeven als de klacht al door de Commissie in behandeling is genomen. Ook kan mediation worden ingezet. Dit gebeurt natuurlijk met instemming van alle partijen. In 2018 heeft dit als resultaat gehad dat 53 bij GCBO ingediende klachten alsnog op school/bestuursniveau opgelost konden worden.

Wanneer het niet lukt de klacht op school/bestuursniveau op te lossen, wordt de klacht op een hoorzitting van de Commissie behandeld. Klagers en verweerders worden hiervoor uitgenodigd. De Commissies hechten eraan dat partijen in elkaars aanwezigheid gehoord worden. Het principe van hoor en wederhoor is bevorderlijk is voor de waarheidsvinding en kan als basisprincipe voor de beoordeling van de klacht eigenlijk niet gemist worden.

Secretarissen van de Commissies

Achien Gröllers
coördinator GCBO

Helen Vos
secretaris

Dorine Dane
secretaris

Nynke Anjema
secretaris

3. Samenstelling van de commissies

De landelijke klachtencommissie voor het christelijk onderwijs bestond in 2018 uit:

- Dhr. mr. H.C. Naves, voorzitter Raad voor de Rechtspraak, voorzitter
- Dhr. mr. F.J. Agema, senior rechter rechtbank Groningen, plv
- Mw. mr. E.I. Batelaan-Boomsma, senior rechter rechtbank Den Haag, plv
- Dhr. mr. Joh. C. Westmaas, juridisch adviseur en oud-burgemeester Meppel, plv
- Mw. mr. M. Iedema, raadsheer Hof Amsterdam, plv
- Dhr. drs. K.M.P.A.M. Habryka, huisarts te Lelystad, lid
- Mw. drs. M. Hoogenkamp, onderwijskundige te Rotterdam, lid
- Dhr. drs. K.B. Visser, onderwijskundige, lid
- Dhr. drs. J. van Tongeren, onderwijsadviseur, psychodiagnosticus, lid
- Dhr. M. de Blaauw MED, docent en remedial teacher, lid
- Mw. E. van Seventer, oud schooldirecteur en trainer/coach po, lid
- Dhr. E.M. Schippers, beleidsmedewerker jeugd en onderwijs, lid
- Mw. P.P.W.A.M. Vervoort, vertrouwenspersoon, lid
- Dhr. ing. J.T. Havinga MES, bestuurder VO, lid
- Dhr. G. Tissink, directeur/bestuurder PO, lid
- Mw. E. Couperus, pedagoge, directeur PO, lid

Leden Noordelijke Kamer

- Dhr. M.S. Veldstra, consultant, lid
- Mw. drs. G. Moes ten Brug, arts jeugdgezondheidszorg, lid
- Dhr. mr. W.R. van der Velde, advocaat, lid
- Dhr. ir. E. Nijboer, trainer/coach, lid
- Mw. mr. D.J. Klijn, rechter rechtbank Noord Nederland, lid

Freelance secretarissen

- Mw. mr. B. Jongedijk-Eijsink, advocaat
- Mw. mr. A. Jopse, jurist OM
- Mw. mr. M. Mulder-Das (secretaris Noordelijke Kamer), jurist

De landelijke klachtencommissie voor het gereformeerd onderwijs heeft in 2017 aansluiting gezocht bij de klachtencommissie voor het christelijk onderwijs. De volgende leden zijn doorgedaan als commissielid voor de klachtencommissie voor het christelijk onderwijs:

- Dhr. mr. A. Morijn, advocaat, plv
- Dhr. K. Clements, directeur IVBO, lid
- Mw. K. Harsevoort-Zoer, orthopedagoge, lid
- Dhr. mr. F.P. Troost, advocaat, lid

Vermelding in uw schoolgids

Bij verwijzing op de website, in de schoolgids en klachtenregeling van uw school, kunt u de volgende gegevens opnemen.

GCBO

t.a.v. de Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs
Postbus 82324
2508 EH Den Haag
T. 070 386 16 97
E. info@gcbo.nl
I. www.gcbo.nl

De landelijke klachtencommissie voor het katholiek onderwijs bestond in 2018 uit:

- Mw. mr. A. van Oorschot, raadsheer Hof 's Hertogenbosch, voorzitter
- Mr. J.M.J. Godrie, senior rechter, 's Hertogenbosch, voorzitter
- Mw. drs. V.M.L. Gommers, oud-rector, lid
- Dhr. dr. P.H.J.M. Hupsch, oud-rector, lid
- Mw. mr. drs. A.H.M. Kortmann-Huysmans, lid
- Mw. drs. L. van der Linden-Stallinga, oud inspecteur onderwijs, lid
- Mw. drs. W. Lippits-Wacht, oud-rector, lid
- Dhr. J.L.J. Montanus, staffunctionaris, lid
- Dhr. A.M.M. Tillekens, oud directeur PO, lid

Vermelding in uw schoolgids

Bij verwijzing op de website, in de schoolgids en klachtenregeling van uw school, kunt u de volgende gegevens opnemen.

GCBO

t.a.v. de Landelijke Klachtencommissie voor het Katholiek Onderwijs
Postbus 82324
2508 EH Den Haag
T. 070 386 16 97
E. info@gcbo.nl
I. www.gcbo.nl

De commissie voor het algemeen bijzonder onderwijs bestond in 2018 uit:

- Dhr. mr. C. Sjenitzer, oud-advocaat voorzitter
- Dhr. mr. J.H.A. Teulings, oud-raadsheer Gerechtshof 's Gravenhage, plaatsvervangend voorzitter,
- Dhr. Mr. W.G.G.M. van Holsteijn, senior jurist Ministerie van Onderwijs,
- Mw. E.H. Gordijn-Oud, oud leerkracht en IB-er speciaal onderwijs, lid
- Mw. A.E. Blik- de Jong, oud leerkracht en oud gedeputeerde Flevoland, lid
- Mw. A.M. Janbroers, oud-directeur PO, lid

Vermelding in uw schoolgids

Bij verwijzing op de website, in de schoolgids en klachtenregeling van uw school, kunt u de volgende gegevens opnemen.

GCBO

t.a.v. de Landelijke Klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs
Postbus 82324
2508 EH Den Haag
T. 070 386 16 97
E. info@gcbo.nl
I. www.gcbo.nl

Afscheid voorzitter en plaatsvervangend voorzitter Klachtencommissie Algemeen Bijzonder Onderwijs en benoeming nieuwe voorzitter en leden

Na bijna 10 jaar heeft mr. Kees Sjenitzer eind 2018 afscheid genomen als voorzitter van de Landelijke Klachtencommissie voor het Algemeen Bijzonder Onderwijs. Ook is afscheid genomen van mr. Jan - Herman Teulings. De heer Teulings functioneert al vanaf 1998 in de Klachtencommissie en heeft als voorzitter, lid en plaatsvervangend voorzitter vele zittingen tot een goed einde gebracht.

mr. Chila van der Bas is per december 2018 de nieuwe voorzitter van de Landelijke klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs. Chila van der Bas heeft ruime ervaring met het voorzitten van zittingen en heeft zoals zij zelf zegt “een groot hart voor het onderwijs”. Zij heeft in de functie als vicevoorzitter van het College voor de Rechten van de Mens veel klachten behandeld op het gebied van het onderwijs. Tevens is Chila van der Bas 10 jaar lang lid en vervolgens voorzitter geweest van het bestuur van een algemeen bijzondere basisschool voor Freinetonderwijs in Utrecht. In haar huidige functie als rechter bij de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming fungeert zij als voorzitter op zittingen. Daarnaast werkt zij als toezichthouder in de zorg en is zij lid van het Comité ter preventie van foltering van de Raad van Europa.

Als nieuwe leden zijn door de VBS benoemd:

Mr. Paul Kanters is een onderwijsjurist met brede ervaring. Naast zijn lidmaatschap van de Klachtencommissie voor het Islamitisch Onderwijs en de Commissie van Beroep voor het funderend Onderwijs, kent de heer Kanters het onderwijs van binnenuit. Hij werkte tot zijn pensionering eerst als docent en directielid en later als secretaris van het college van bestuur in het voortgezet onderwijs. Tevens is hij toezichthouder in het basisonderwijs en auteur voor het tijdschrift School en Wet.

Marcel Hermens is zoals hij zelf aangeeft “een onderwijzersmens ‘in hart en nieren’”. Hij heeft ervaring op alle niveaus in primair en speciaal onderwijs. Marcel Hermens heeft vanuit zijn functies kennis van en ervaring met Passend Onderwijs en focust zich in zijn huidige functie op het verzorgen van goed onderwijs met vitaal personeel.

4. Opvallende ontwikkelingen 2018

4.1 Mini symposium GCBO over 20 jaar klachtrecht

Op 9 november 2018 heeft GCBO een mini symposium georganiseerd over 20 jaar klachtrecht. Onderstaand vindt u een korte samenvatting van deze bijeenkomst.

“De Privacywet of voluit Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) wordt de komende tijd een belangrijk onderwerp voor de Geschillen Commissies Bijzonder Onderwijs (GCBO)”. Die voorspelling deed mr. Henk Naves, lid van de Raad voor de Rechtspraak en voorzitter van de klachtencommissie GCBO vrijdag 9 november tijdens het interessante minisymposium op de Driestar Hogeschool in Gouda, ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de Klachtencommissies voor het Onderwijs. In zijn toespraak voor zestig geïnteresseerde toehoorders zette Naves de trends en ontwikkelingen van de afgelopen 20 jaar uiteen. Duidelijk is dat het klachtrecht voorziet in een behoefte, concludeerde hij. „Het draait vaak om extra aandacht voor de klagers. De rode draad is in de praktijk bijna altijd gebrek aan communicatie. Wij zien voor de GCBO een belangrijke rol weggelegd, maar vinden het ook een laatste redmiddel. Iedereen is welkom, maar probeer het eerst zelf op te lossen.”

In de afgelopen 20 jaar zijn er diverse trends waar te nemen rondom het onderwerp van de klacht. In de beginperiode waren er vooral klachten over seksueel misbruik. Die trend heeft zich niet doorgezet na de invoering van de meldingsplicht en de inzet van vertrouwensinspecteurs.

Een volgende trend was pesten en pestgedrag. Veel scholen hebben dat goed opgepakt, onder meer door bijscholing en het opstellen van een pestprotocol. Gescheiden ouders bepalen eveneens een substantieel deel van het werk van de klachtencommissies. Zeker als het gaat om informatieplicht en ouderlijk gezag. „Soms zijn er zaken waar het niet om de school en het kind draait maar om het gevecht van de ouders,” wist Naves. Klachten over Passend Onderwijs plaatste voorzitter Naves in de categorie ‘moeilijk’. „Scholen kunnen lang niet altijd aan de wensen voldoen. Ouders leggen de lat hoog. De rode draad hier is, dat ouders het gevoel hebben dat scholen niet die zorg c.q. dat maatwerk leveren, waarvan zij vinden dat hun kinderen die wel nodig hebben.”

Een aantal persoonlijke observaties gaf Naves mee aan zijn publiek:

- Elke keer blijkt een zaak toch anders uit te pakken dan vooraf gedacht. Trek daar een les uit en kijk met een open blik naar iedere nieuwe klacht.
- Schoolleiders houdt uw docent niet onnodig uit de wind. Laat de leerkracht zijn verhaal doen op de zitting.
- Een verzoek om zonder aanwezigheid van de tegenpartij te spreken honoreren we meestal niet, omdat hoor- en wederhoor een belangrijk uitgangspunt van de procedure is.

- Ga professioneel om met de klacht. Klagen hoort er bij. Plaats het niet meteen bij integriteit of vertrouwensbreuk. Reflecteer.
- Aanwezigheid van een advocaat of juridisch adviseur leidt vaak tot onnodige juridisering en stelt zaken meer op scherp.
- De Commissie heeft steeds vaker te maken met verwarde klagers die niet anders meer kunnen dan procederen.
- Mediation kan veel klachten oplossen.
- Steeds vaker leidt het afdoen van een klacht tot een nieuwe klacht van de ouders. Als ook dat niet gaat als gewenst, stappen zij bijvoorbeeld naar de Kinderombudsman.
- Als voorzitters van de klachtencommissie doen wij aan intervisie om te peilen of we goed zitten. Als ouders een klacht indienen bij de klachtencommissie kan dat voor de betreffende leerkracht ook aanleiding zijn een klacht tegen ouders in te dienen, wist een van de aanwezigen. Naves herkende dat voorbeeld. „Mijn advies is de leerkracht duidelijk maken dat incasservermogen ook bij zijn professe hoort.”

Een klacht kan ook positief uitpakken en dus een goed leermoment voor een school, bracht een andere aanwezige naar voren. „Toch is er vaak ergens iets misgelopen. Meestal is het terug te voeren op onduidelijke communicatie.”

Na een korte pauze gingen de aanwezigen uiteen in drie groepen voor het bijwonen van de workshops.

Anton Kotte besprak specifieke veranderingen binnen het klachtrecht als het gaat om klachtbehandeling op schoolniveau. „Het is begonnen met een wet die dit mogelijk maakte. In de beginperiode belde je met een klacht naar de school of stuurde je een fax. Tegenwoordig is iedereen online. Het is vaak moeilijk om terug te gaan waar het ooit is misgelopen.” Alles staat of valt met communicatie, constateerde Margreth Bruning, ondersteunend beleidsadviseur en secretaris van de klachtencommissie bij het COG in de regio Vallei en Gelderland-Midden na afloop van deze workshop. „Kijk goed naar hoe jezelf hebt gereageerd, heeft dat bijgedragen aan een oplossing of niet? En probeer een klacht zo snel mogelijk binnen school op te pakken,” was de les die zij had opgepikt.

Bij de workshop van mr. Marion Scholtes kwam de informatieverstrekking en consultatie bij gescheiden ouders aan de orde. Door de groep werden concrete voorbeelden besproken. Hermann Werger, werkzaam bij de Raad voor de Kinderbescherming, kent deze kwesties uit de praktijk. “Toch is het bijzonder om te zien dat je verschillende aanlegroutes hebt om naar zo’n situatie te kijken. Het scherpt mij dat je er ook op een andere manier tegenaan kunt kijken. Dat is interessant,” vond Werger, die overigens ook graag de andere workshops had bijgewoond.

De GCBO-werkwijze en trends werden verder uitgediept bij de workshop van mr. Eva Batelaan-Boomsma. „Een kind dat een dipje heeft kan niet meer, daar moet direct actie op volgen is de gedachte. Scholen lijken een resultaatverplichting te hebben in plaats van een inspanningsverplichting. Stel ook grenzen aan ouders, wees duidelijk. En deel het met ouders als je een verslag van een overleg maakt,” adviseerde zij. Goed om zo’n kijkje in de werkwijze

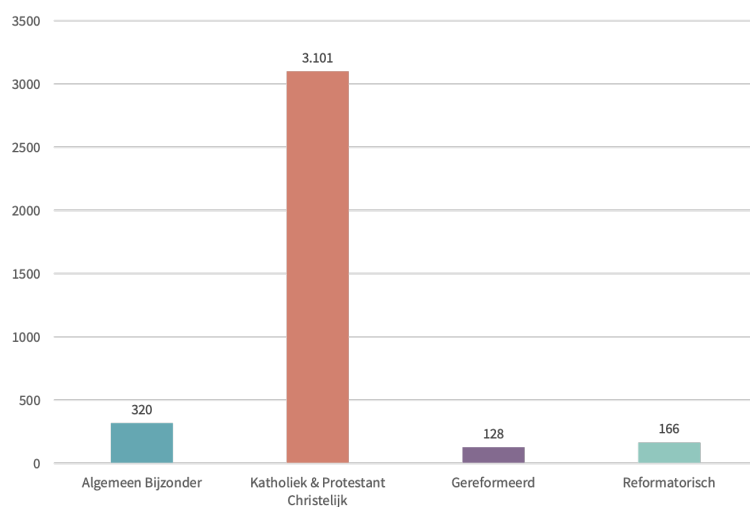
te krijgen, vond Diana Lorier-Kooi, bestuurder bij stichting PCPO De Vier Windstreken in Gouda, na afloop. „Goed om te weten hoe de commissie te werk gaat. Zorg dat de dossiers op orde zijn, laat de betrokkenen zelf bij de klachtbehandeling zijn, spreek hen aan op hun professioneel handelen en stel grenzen aan de ouders, vind ik goed om hier nog eens te horen.”

Mr. Simon Steen, voorzitter GCBO, sloot het minisymposium af met een dankwoord aan sprekers en aanwezigen en deelde met hen een aantal adviezen. „Onderzoek toont aan hoe moeilijk mensen het vinden hun mening te veranderen. Vaak ligt een zaak toch anders. Het is de kunst zo lang mogelijk niet-oordelend te luisteren. Heb je een oordeel dan filter je al luisterend de informatie die jou past. Laat een leerkracht niet te snel de integriteitskaart trekken maar houd hem een professionele houding voor,” sprak Steen, die afsloot met een belangrijk advies. “Betrek klachten niet meteen op je zelf. De premisse van het klachtrecht is dat het zin heeft om een negatieve ervaring aan de orde te stellen.”

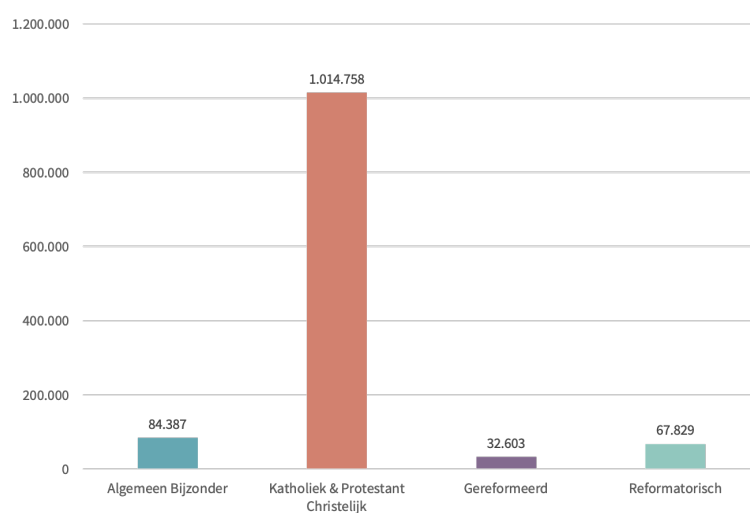
5. Behandelde klachten in 2018 in getallen

5.1 GCBO aansluitingen

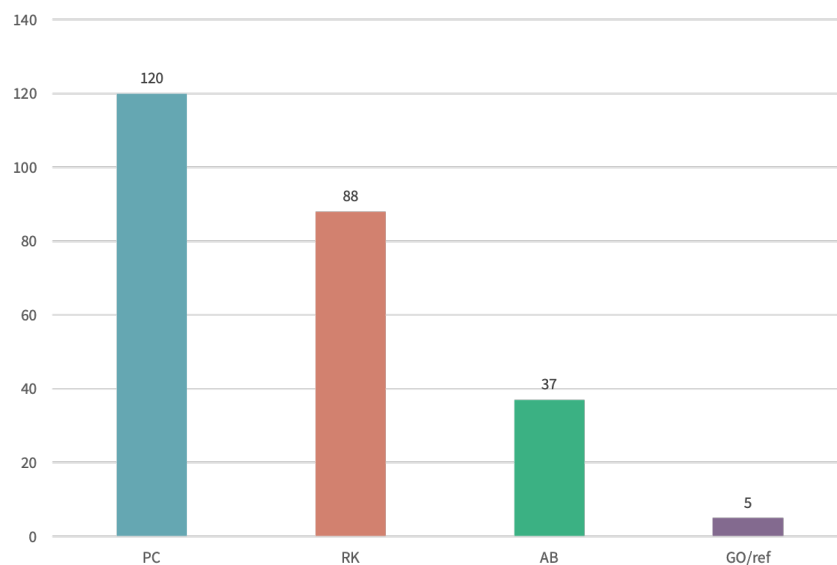
Aantal scholen

Aantal leerlingen

5.2 Aantal klachten in 2018

5.3 Behandelde klachten in 2018 in getallen

Aantal klachten in 2018	RK	PC	AB	GO/ref
Gegrond	1	9	3	-
Ongegrond	19	28	6	-
Gedeeltelijk gegrond	8	12	10	3
Op school opgelost	22	27	6	2
Niet gehandhaafd/ingetrokken	22	32	8	-
Niet bevoegd	2	6	2	-
Op zitting geschikt	3	4	-	-
Niet-ontvankelijk	9	1	1	-
Nog geen oordeel	2	-	-	-
Niet in behandeling	-	1	1	-
Totaal	88	120	37	5

Klachten naar onderwijssoort	RK	PC	AB	GO
Primair onderwijs	62	76	21	5
Voortgezet onderwijs	20	31	13	-
MBO	-	1	-	-
S(B)O/VSO	6	12	4	-

Verdeling van klachten naar soort klacht		
Soort klacht		
I	Passend Onderwijs, pedagogische of didactische handelwijze leerkrachten of directie	46
II	Schoolorganisatie - communicatie - de klachtafhandeling door schoolbestuur of directie, de houding en de communicatie ten opzichte van de ouders - informatie gescheiden ouders - de kwaliteit van het onderwijs - de hygiëne - de inning van de ouderbijdrage	97
III	Beoordeling, plaatsing en bevordering van de leerlingen - schooladvies - bevordering en plaatsing - toetsing - toelating	29
IV	Sancties tegen leerlingen - straffen, schorsing of verwijdering	14
V	Veiligheid op school - geestelijke of fysieke intimidatie dan wel mishandeling - onveilig schoolklimaat - pesten - discriminatie, agressie en geweld	57
VI	Arbeidsrechtelijke klachten en overige klachten	7

Aantal uitgebrachte adviezen gegrond / deels gegrond	RK	PC	AB	GO
Bevoegd gezag neemt advies over	22	37	10	2
Bevoegd gezag neemt advies niet of gedeeltelijk over	3	5	3	-
(nog) Geen reactie van het bevoegd gezag n.a.v. het advies	3	7	6	1

U kunt alle uitspraken van GCBO vinden op www.gcbo.nl.